

Instrukcja

Bezpieczeństwa Pożarowego

dla

Targowiska Miejskiego w Tychach przy al. Bielskiej

Podstawa opracowania:

- § 6 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2023r., poz. 822).

Opracował:

SPECJALISTA
ds. przeciwpożarowych
M. Józwik
Mirostaw Józwik

Zatwierdzam i wdrażam
do użytku wewnętrznego:

PREZES ZARZĄDU
K. Ptak
Katarzyna Ptak

(właściciel / zarządca)

Tychy, Aktualizacja SIERPIEŃ 2024 r.

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Wykaz podstawowych przepisów i norm.....	5
III. Definicje, terminologia, informacje dodatkowe.....	6
IV. Warunki ochrony przeciwpożarowej, w tym określenie wyposażenia obiektu w urządzenia przeciwpożarowe oraz zasady poddawania ich okresowym przeglądom.....	8
V. Charakterystyka zagrożeń pożarowych oraz potencjalne źródła powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów.....	11
VI. Zasady zapobiegania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.....	13
VII. Organizacja i warunki ewakuacji oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania.....	16
VIII. Zasady postępowania na wypadek pożaru.....	20
IX. Instrukcja alarmowa na wypadek powstania pożaru.....	21
X. Wskazania w zakresie bezpieczeństwa pożarowego dla pracowników i użytkowników Targowiska Miejskiego w Tychach.....	22
XI. Zasady zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych.....	23
XII. Organizacja szkolenia przeciwpożarowego.....	25
XIII. Rozmieszczenie odrębnego sprzętu gaśniczego.....	29
ZAŁĄCZNIKI.....	30

I. Wstęp

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia i zdrowia oraz mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów, klęsk żywiołowych czy innych miejscowych zagrożeń.
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń.
- prowadzenie działań ratowniczych.

Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową obowiązany jest w szczególności:

1. Przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno - budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
2. Wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
3. Zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
4. Zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
5. Przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
6. Zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
7. Ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Powyższy zapis zawarty jest w aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity w Dz. U. z 2024 r. poz. 275 z późn. zm.).

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej, o których mowa powyżej, stosownie do obowiązków i zadań powierzonych w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje – w całości lub w części – ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie.

W przypadku, gdy umowa taka nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

Szczegółowe zasady ochrony i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków oraz wyposażania ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze wynikają z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2023, poz. 822 z późn. zm.).

W oparciu o przytoczone akty prawne całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacyjnym jak również technicznym spoczywa na właścicielu/zarządcy Targowiska Miejskiego w Tychach przy al. Bielskiej tj. Śródmieście Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach przy al. Piłsudskiego 12. Biorąc powyższe pod uwagę, właściciel/zarządca odpowiedzialny jest nie tylko za sprawne prowadzenie targowiska, za zabezpieczenie go przed skutkami pożaru, innego zagrożenia, ale przede wszystkim za zapewnienie bezpieczeństwa dla pracowników, stałych użytkowników i osób postronnych (klientów) przebywających na jego terenie.

W ograniczonym zakresie, określonym np. w umowie najmu/dzierżawy lokalu lub innej umowie cywilnoprawnej, użytkownik odpowiedzialny jest za zabezpieczenie stoiska/części targowiska przed bezpośrednimi i pośrednimi skutkami pożaru lub innego miejscowego zagrożenia i odpowiada on za zapewnienie bezpieczeństwa osób w nim przebywających.

Do zapoznania się z instrukcją oraz ustaleniami w niej zawartymi bezwzględnie zobowiązani są wszyscy pracownicy spółki wykonujący swoją pracę na terenie Targowiska oraz dzierżawcy/najemcy poszczególnych części Targowiska i ich personel.

Postanowienia instrukcji obowiązują również wszystkich pracowników firm obcych przebywających lub prowadzących prace – usługi na terenie Targowiska. Obowiązek zapoznania tych osób z postanowieniami instrukcji należy do właściciela/zarządcy obiektu.

Niezależnie od postanowień niniejszej instrukcji, użytkując poszczególne części targowiska należy przestrzegać ogólnie obowiązujących norm i przepisów szczegółowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Zgodnie z § 6 ust.3 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2023 r, poz. 822 z późn. zm.) instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Podstawowym celem „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym, które muszą być zachowane w czasie eksploatacji Targowiska Miejskiego w Tychach przy al. Bielskiej. Postanowienia zawarte w niniejszej instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

Stali użytkownicy targowiska, znający swe środowisko, stanowiący zorganizowaną zbiorowość i mający warunki do doskonałego poznania obiektu poszerzone o znajomość zasad postępowania na wypadek pożaru winni zapewnić sprawne przeprowadzenie akcji ratowniczo-gaśniczej oraz zminimalizowanie skutków ewentualnego pożaru.

II. Wykaz podstawowych przepisów i norm

Podstawowe przepisy i normy, na jakich bazowano przy opracowaniu niniejszej instrukcji to:

- 1) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity w Dz. U. z 2024 r. poz. 275 z późn. zm.),
- 2) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity w Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późn. zm.),
- 3) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2023 r. poz. 822),
- 4) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity w Dz. U. z 2019r. poz. 1065),
- 5) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124 poz. 1030),
- 6) PN-86/E-05003/01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne. Ochrona podstawowa. Ochrona obostrzona,
- 7) PN-EN 1838:2013 Oświetlenie awaryjne,
- 8) PN-EN ISO 7010 "Symbole graficzne. Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa. Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa".
- 9) PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
- 10) PN-N-01256-5:1998 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.

Inne przepisy i normy w miarę potrzeb będą cytowane w treści „instrukcji”. Wyszczególnione wyżej akty normatywne, przywoływane będą w „instrukcji” przez [ ].

III. Definicje, terminologia, informacje dodatkowe

Poniżej podaje się definicje, których nazewnictwo cytowane będzie w poszczególnych rozdziałach niniejszej instrukcji:

1. Materiały niebezpieczne pożarowo to materiały takie jak:

- gazy palne,
- ciecze palne o temperaturze zapłonu $< 328,15 \text{ K}$ ($55 \text{ }^\circ\text{C}$),
- materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- materiały zapalające się samorzutnie w powietrzu,
- materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- materiały podlegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- materiały mające skłonności do samozapalenia,
- inne materiały, jeśli sposób ich składowania, przetwarzania lub innego wykorzystania może spowodować powstanie pożaru.

2. Strefa zagrożenia wybuchem to przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym pomiędzy dolną i górną granicą wybuchowości.

3. Zagrożenie wybuchem - możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego (iskra, łuk elektryczny lub przekroczenie temperatury samozapłonu) wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

4. Techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego to urządzenia, sprzęt, instalacje i rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów.

5. Urządzenia przeciwpożarowe to urządzenia stałe lub półstałe, uruchamiane samoczynnie lub ręcznie służące do zapobiegania powstaniu, wykrywania, zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności:

- stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające,
- urządzenia inertyzujące,
- urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno – alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych,
- instalacje oświetlenia ewakuacyjnego,
- hydranty wewnętrzne i zawory hydrantowe,
- hydranty zewnętrzne,
- pompy w pompowniach przeciwpożarowych,
- przeciwpożarowe klapy odcinające,
- urządzenia oddymiające,
- urządzenia zabezpieczające przed powstaniem wybuchu i ograniczające jego skutki,

- kurtyny dymowe oraz drzwi, bramy przeciwpożarowe i inne zamknięcia przeciwpożarowe, jeśli są wyposażone w systemy sterowania,
- przeciwpożarowe wyłączniki prądu oraz dźwigi dla ekip ratowniczych.

6. Strefa pożarowa – strefę pożarową stanowi budynek albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynku elementami oddzielenia pożarowego, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków. Strefa pożarowa to przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

7. Kategoria zagrożenia ludzi – budynki oraz części budynków, stanowiące odrębne strefy pożarowe, określane jako ZL, zalicza się do jednej lub do więcej niż jednej spośród następujących kategorii zagrożenia ludzi:

- **ZL I** - zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- **ZL II** - przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- **ZL III** - użyteczności publicznej niezakwalifikowane do ZL I i II (budynki biurowe, szkoły itp.),
- **ZL IV** - mieszkalne,
- **ZL V** - zamieszkania zbiorowego niebędące ZL I i II (np. hotele).

8. Klasa odporności pożarowej budynku - w przepisach techniczno – budowlanych ustanowiono pięć klas odporności pożarowej budynków, w kolejności od najwyższej do najniższej, oznaczonych literami „A”, „B”, „C”, „D” i „E”. Klasa odporności pożarowej budynku uzależniona jest od jego klasyfikacji związanej z przeznaczeniem i sposobem użytkowania, a także wysokością. Dla każdej klasy odporności pożarowej budynku przypisane zostały klasy odporności ogniowej poszczególnych elementów konstrukcyjnych takich jak: główna konstrukcja nośna, konstrukcja dachu, strop, ściana zewnętrzna, ściany wewnętrzne i przekrycie dachu. Odporność ogniowa elementów wyrażana jest w minutach i określa wytrzymałość danego elementu w warunkach pożaru. Przy określaniu odporności ogniowej podaje się również inne wymagania takie jak:

- nośność ogniowa (w minutach) – „R”, określona zgodnie z PN dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,
- szczelność ogniowa (w minutach) – „E”, określona j.w.
- izolacyjność ogniowa (w minutach) – „I” określona j.w.

9. Bezpieczeństwo pożarowe - stan eliminujący zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, uzyskiwany przez funkcjonowanie systemu norm prawnych i technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz prowadzonych działań zapobiegania przed powstaniem pożaru.

10. Działania ratownicze - każda czynność podjęta w celu ochrony życia, zdrowia i mienia, a także mająca na celu likwidację źródła powstania pożaru, kieski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

11. Warunki ewakuacji - zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno - organizacyjnych zapewniających szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

IV. Warunki ochrony przeciwpożarowej, w tym określenie wyposażenia obiektu w urządzenia przeciwpożarowe oraz zasady poddawania ich okresowym przeglądom

Miejskie Targowisko przy al. Bielskiej położone jest na placu, który graniczy od wschodu z al. Bielską, od zachodu z ul. Ks. Jana Kapicy, od południa z zespołem zabudowy pierzejowej o charakterze handlowo – usługowej. Od północy naturalną granicą terenu Targowiska jest Potok Tyski. Na terenie wyznaczono stanowiska handlowe w postaci punktów stałych (stoły), pawilony oraz punkty wyznaczone.

W dni targowe tj. w środę, piątek i sobotę, handel odbywa się również po drugiej stronie al. Bielskiej (prawej patrząc na północną granicę Targowiska - Potok Tyski). Znajduje się tam wyznaczony, utwardzony plac dla handlu odbywającego się z samochodów, gdzie główny asortyment stanowią meble, sprzęt AGD oraz inwentarz żywy. Dojazd do tego placu możliwy jest od ul. Starokościelnej.

W dni targowe tj. w środę, piątki i soboty na ulicach przyległych do Targowiska tj. ul. Ks. Jana Kapicy i ul. Karola Miarki ustawiane są przenośne stragany na czas handlu tzw. „handel obwoźny”. Stałe stanowiska handlowe oraz pawilony handlowe, a także budynek socjalny i biuro targowiska znajdują się na głównym placu targowym.

Budynek socjalny wraz z biurem jest budynkiem murowanym, z dachem płaskim pokrytym papą. Mniejszy pawilon handlowy jest również murowany, konstrukcja dachu - metalowa, poszycie wykonane jest z płyt falistych z tworzywa sztucznego przymocowane jest do belek drewnianych poprzecznych przykręconych do głównej konstrukcji dachu.

Większy pawilon wykonany jest jako konstrukcja metalowa pokryta od zewnątrz płytami AC, a od wewnątrz płytami meblowymi. W szczytowej ścianie zachodniej znajduje się złącze kablowe oraz tablice bezpiecznikowa- licznikowe dla obydwu pawilonów.

Budynek socjalno- biurowy zasilany jest własnym przyłączem napowietrznym z pobliskiego słupa linii energetycznej NN.

Pawilony handlowe wyposażone są również w główny wyłącznik elektryczny na wypadek pożaru lub innych zagrożeń. Każdy z boksów handlowych mieszczących się w pawilonach handlowych posiada wewnętrzną instalację elektryczną wyposażoną, w skrzynkę bezpiecznikową zasilaną z głównej tablicy bezpiecznikowo-licznikowej. W ww. instalacjach jako systemu ochrony przeciwporażeniowej zastosowano zerowanie, którego skuteczność gwarantuje prawidłowe wykonanie instalacji i odpowiednio dobrane bezpieczniki nadmiarowo prądowe typu S 191 i S193, których wartość prądowa nie może być przekraczana lub zmieniana bez zezwolenia.

Zadaszenia pasażu oraz zadaszenia nad wejściami do zewnętrznych boksów wykonane zostały w konstrukcji stalowej i przekryte płytami z tworzywa sztucznego. Pomimo, że każdy z boksów w zespole stanowi praktycznie samodzielną placówkę handlową, w której jednocześnie przebywać może kilka osób - pawilony w całości zakwalifikowano do kategorii zagrożenia ludzi ZL I przyjmując, że łączna ilość osób przebywających w pawilonach może dochodzić do 300 włączając ilość ludzi znajdujących się na stanowiskach handlowych wokół.

W boksach pawilonów zgodnie założeniami projektowymi prowadzona będzie działalność handlowa artykułami rolno - spożywczymi i przemysłowymi **z wyłączeniem produktów, materiałów i substancji wybuchowych lub mogących tworzyć mieszaniny wybuchowe, pirotechnicznych, toksycznych.**

Budynek socjalno - biurowy chroniony jest przed wyładowaniami atmosferycznymi przez własną instalację odgromową.

Drogę pożarową Targowiska Miejskiego przy al. Bielskiej w Tychach (część główna) o odpowiednich parametrach umożliwiającą dojazd do różnych części targowiska bez konieczności zawracania - szczególnie w dni targowe odbywać się będzie ulicą Ks. Jana Kapicy w kierunku na parking przy pawilonie ze sklepem Biedronka.

Dojazd pożarowy do części Targowiska położonej po drugiej stronie al. Bielskiej zapewnia ulica Starokościelna.

Zapotrzebowanie na wodę do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru Targowiska wynosi 10 dcm³/s. Wodę do celów przeciwpożarowych dla Targowiska zapewniają hydranty DN 80 zabudowane na miejskiej sieci wodociągowej wokół niego.

1. Poddawanie występujących w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic okresowym przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym

Instalacje i urządzenia przeciwpożarowe powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach oraz przepisach szczególnych. Instalacje i urządzenia przeciwpożarowe należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je okresowym przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne, powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych, w odnośnej dokumentacji techniczno - ruchowej oraz instrukcjach obsługi, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Wszystkie czynności przeglądu technicznego czy konserwacji należy rejestrować w przeznaczonych do tego celu dokumentach eksploatacyjnych, prowadzonych oddzielnie dla każdego typu urządzenia i instalacji.

1.1. Przeciwożarowy wyłącznik prądu

Nadzór nad stanem technicznym przeciwpożarowego wyłącznika prądu winna sprawować osoba posiadająca wymagane kwalifikacje w zakresie eksploatacji i napraw instalacji i urządzeń elektrycznych. Kontrole i konserwacje prowadzić należy minimum raz w roku.

1.2. Hydranty zewnętrzne

Hydranty zewnętrzne przeciwpożarowe należy co najmniej raz w roku poddawać przeglądom technicznym i konserwacji. W czasie przeglądu sprawdzić należy między innymi kompletność hydrantów, ich stan techniczny, prawidłowość oznaczenia lokalizacji hydrantów i zasuw odcinających. Przegląd powinien obejmować także pomiar parametrów: wydajności i ciśnienia.

1.3. Kontrola i konserwacja gaśnic

Sprzęt gaśniczy powinien być poddawany przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zaleceniami producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

Zakres czynności konserwacyjnych powinien być zgodny z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta i zasadami określonymi w PN.

Konserwację i naprawę tego sprzętu winni przeprowadzać odpowiednio przeszkoleni i upoważnieni konserwatorzy sprzętu gaśniczego.

Na kontrolce gaśnicy powinna się znajdować data następnego przeglądu gaśnicy.

Gaśnice w obiekcie muszą być sprawne i niezawodne, w stanie umożliwiającym ich natychmiastowe użycie. Aby to spełnić gaśnice muszą mieć pełne zabezpieczenie serwisowe.

W trakcie użytkowania obiektu należy zapewnić dokonywanie regularnej kontroli wzrokowej, która powinna sprawdzić czy gaśnica:

- znajduje się w miejscu do tego przeznaczonym
- jest niezastawiona i ma czytelną instrukcję obsługi
- nie jest w sposób widoczny uszkodzona
- ma nieuszkodzone wskaźniki,
- wskazówka manometru znajduje się w zakresie wymaganych wartości ciśnienia
- czy gaśnica jest odpowiedniego typu i wielkości napełnienia

W zakresie kontroli jest wizualna ocena stanu technicznego gaśnicy.

Informacje dotyczące przeprowadzonego przeglądu technicznego i konserwacji przez uprawnione osoby, powinny być umieszczone na etykiecie, która nie powinna zakrywać żadnych napisów producenta i powinna być rozpoznawalna.

Wszystkie wymienione czynności związane z przeglądami i konserwacją instalacji i urządzeń przeciwpożarowych należy rejestrować w przeznaczonych do tego celu dokumentach eksploatacyjnych, prowadzonych oddzielnie dla każdego typu urządzenia i instalacji.

V. Charakterystyka zagrożeń pożarowych oraz potencjalne źródła powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów

Zasadniczo jednokondygnacyjne pawilony i stanowiska handlowo usługowe charakteryzują się stosunkowo niewielkim zagrożeniem pożarowym, które w głównej mierze uzależnione jest od ilości i rodzaju występujących w nich materiałów palnych, występujących i eksploatowanych instalacji i urządzeń oraz warunków budowlanych i wystroju wnętrz. W pawilonach i stanowiskach - boksach handlowych występować mogą materiały palne w postaci wyrobów z tworzyw sztucznych, drewna i materiałów drewnopochodnych, papieru, palnych substancji i wyrobów chemii gospodarczej oraz wyrobów kosmetyczko - perfumeryjnych zwłaszcza w opakowaniach pod stałym ciśnieniem jak dezodoranty itp., artykułów rolno spożywczych, cukierniczych w opakowaniach palnych, itp.

Wyżej wymienione wyroby, a zwłaszcza chemii gospodarczej i kosmetyki w przypadku pożaru oraz wysokiej temperatury ulegać mogą rozerwaniu i przyczynić się do szybkiego rozprzestrzeniania ognia na całą powierzchnię boksów. Szczególnie niebezpieczne w warunkach pożaru będą łatwo zapalne tworzywa sztuczne, palne wyroby chemii gospodarczej, których rozkładowi termicznemu towarzyszy wydzielanie się dużych ilości dymów i silnie toksycznych gazów.

Powyższe decyduje o konieczności szczególnego zwrócenia uwagi na zapewnienie właściwych warunków bezpieczeństwa pożarowego, i ścisłego przestrzegania wskazań producentów tych wyrobów w zakresie ich transportu, magazynowania i użytkowania.

Statystyki wykazują, że największy odsetek przyczyn pożarów stanowią podpalenia. Nie wnikając w przestanki, którymi kierują się ich sprawcy zwrócić należy uwagę na fakt, że pożary te są co najmniej tak samo groźne, a niekiedy i groźniejsze niż pożary powstałe z innych przyczyn. Często przy określaniu przyczyn pożarów wymienia się również bezmyślnie wyrzucony do kosza niedopałek papierosa i brak zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych, nieprawidłową eksploatację elektrycznych urządzeń grzewczych czy też nieprzestrzeganie podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego i wskazań producentów urządzeń.

Zasadniczo każdy pożar zainicjowany w pawilonie - boksie powinien zostać wykryty przez personel lub klientów w jego pierwszej fazie, co powinno umożliwić podjęcie akcji gaśniczej w czasie, kiedy nie jest on jeszcze groźny. Pamiętać jednak należy, że w sytuacji zagrożenia działania ludzi nie zawsze są racjonalne. Często dochodzi do sytuacji, w których działanie personelu podczas pożaru znacznie odbiega od powszechnych wyobrażeń, Mimo, że pożar w pierwszej fazie może być z łatwością opanowany przez osoby znajdujące się w budynku, na skutek znacznego opóźnienia podjęcia działań i nieumiejętnego użycia podręcznego sprzętu gaśniczego dochodzi do jego gwałtownego rozprzestrzenienia. Dlatego też analizując rozważania związane bezpieczeństwem pożarowym Targowiska Miejskiego podobnie jak w przypadku pokrewnych funkcją obiektów użyteczności publicznej, należy przede wszystkim uwzględnić te elementy, których spełnienie warunkuje możliwość podjęcia działań ratowniczo gaśniczych oraz bezpieczną ewakuację ludzi w warunkach zagrożenia.

Skala zniszczeń i szkód spowodowanych pożarem związana jest ściśle z możliwością jego rozprzestrzenienia się. Głównymi elementami, które w zasadniczy sposób wpłynąć mogą na możliwość rozprzestrzenienia się pożaru na terenie Targowiska są:

- nagromadzenie dużej ilości materiałów palnych w boksach i pawilonach handlowych,

- składowanie materiałów palnych poza wyznaczonymi powierzchniami oraz w ciągach komunikacyjnych,
- niesprawność, niedostępność podręcznego sprzętu i urządzeń gaśniczych,
- niesprawność urządzeń przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego,
- nieznajomość zasad postępowania na wypadek powstania pożaru przez personel, w tym nieumiejętność obsługi sprzętu gaśniczego,
- niesprawność sprzętu łączności i alarmowania,
- brak odpowiedniego współdziałania pomiędzy personelem obiektu, a jednostkami straży pożarnej prowadzącymi działania ratownicze,
- czas swobodnego rozwoju pożaru tzn. okres od momentu powstania pożaru do jego zauważenia i podjęcia działań gaśniczych.

Biorąc pod uwagę ilość i rodzaj występujących w obiekcie materiałów palnych, instalacji i urządzeń technicznych należy się liczyć głównie z pożarami grupy „A” to znaczy pożarami ciał stałych pochodzenia organicznego, przy pożarach których występuje zjawisko spalania żarowego (drewno, papier, tkaniny, tworzywa sztuczne itp.). Wystąpić mogą również pożary grupy „B” to jest pożary cieczy palnych takich jak alkohole, oleje, tłuszcze spożywcze itp. Sporadycznie do czynienia możemy mieć z pożarami grupy „C” tj. pożarami gazów np. w czasie prowadzonych w obiekcie prac spawalniczych z udziałem gazów technicznych.

Na równi z zagrożeniem pożarowym traktować należy możliwość:

- podrzucenia do obiektu świecy dymowej itp. materiału powodującego szybkie zadymienie pomieszczeń,
- wrzucenie uruchomionych pojemników z gazami łzawiącymi, substancjami toksycznymi itp.
- napad bandycki z zewnątrz itp.

Istotnym zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi może być trujące i duszące oddziaływanie gazów, dymów pożarowych i toksycznych produktów spalania, wysoka temperatura, ograniczenie widoczności, zjawiska świetlne i akustyczne negatywnie oddziałujące na psychikę ludzi, stwarzające niebezpieczeństwo powstania paniki.

VI. Zasady zapobiegania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru

1. Zasady ogólne

Podczas eksploatacji obiektów Targowiska Miejskiego należy bezwzględnie przestrzegać przepisów przeciwpożarowych, co pozwoli ograniczyć możliwości zainicjowania oraz rozwoju pożaru. Przeciwdziałanie zagrożeniu pożarowemu polegać winno w głównej mierze na eliminowaniu jego potencjalnych źródeł.

Oznacza to między innymi konieczność przestrzegania następujących zasad:

- a) Utrzymywanie instalacji i urządzeń elektrycznych zarówno oświetleniowych jak i służących do zasilania wszelkiego rodzaju urządzeń w stanie pełnej sprawności technicznej. Szczególną uwagę zwracać należy na stan połączeń instalacyjnych wewnątrz puszek rozgałęźnych, gniazd wtykowych, wszelkiego rodzaju wyłączników, właściwy dobór zabezpieczeń prądowych itp.
- b) Poddawanie instalacji elektrycznych okresowym przeglądom i badaniom rezystancji izolacji oraz skuteczności ochrony przeciwporażeniowej. Badania rezystancji oraz ochrony przeciwporażeniowej instalacji powinny być prowadzone co najmniej raz na 5 lat.
- c) Poddawanie instalacji odgromowej okresowym przeglądom i konserwacji. Badania należy prowadzić minimum raz na 5 lat.
- d) Stosowanie w pomieszczeniach handlowych, magazynowych i innych w których gromadzi się materiały palne wyłącznie punktów świetlnych z pełnymi kloszami ochronnymi (nie dotyczy świetlówek), przy czym osłony punktów świetlnych powinny być wykonane z materiałów niepalnych.
- e) Przechowywanie materiałów palnych w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 100°C.
- f) Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu elektrycznego (wyłączniki, gniazda wtykowe, itp.) wyłącznie do podłoża niepalnego lub z odpowiednią izolacją od podłoża palnego uniemożliwiającą jego zapalenie.
- g) Niedopuszczenie do przeciążenia instalacji elektrycznych.
- h) Składowanie wyrobów, materiałów palnych, zgodnie ze wskazaniami wyłącznie na odpowiednio wyznaczonych stanowiskach, zabronione jest przy tym składowanie ich w obrębie dróg i wyjść ewakuacyjnych.
- i) Wprowadzenie i wyegzekwowanie zakazu prowadzenia na terenie obiektu handlu materiałami i substancjami wybuchowymi lub mogącymi tworzyć w pomieszczeniach mieszaniny wybuchowe, artykułami pirotechnicznymi i toksycznymi.

- j) Wprowadzenie i wyegzekwowanie zakazu palenia tytoniu i używania ognia otwartego w pomieszczeniach magazynowych, salach sprzedaży i strefach dostaw towarów. Pomieszczenia oznakować należy stosownymi tablicami informacyjno - ostrzegawczymi.
- k) Przestrzeganie zakazu pozostawiania bez dozoru włączonych do sieci elektrycznych urządzeń grzewczych nieprzystosowanych do ciągłej eksploatacji (kuchenki, grzałki, grzejniki itp.).
- l) Właściwe zabezpieczenie prac pożarowo-niebezpiecznych (np. spawanie) podczas remontów, napraw bieżących, itp.
- m) Ograniczenie do niezbędnego minimum materiałów palnych stosowanych w celu wystroju wnętrz.
- n) Stosowanie bezpiecznego oświetlenia zastępczego w przypadku zaniku prądu (np. latarek zasilanych bateriami). Zabronione jest przy tym stosowanie świec, zapalek, lamp naftowych, itp.
- o) Zapewnienie stałej możliwości dogodnego dostępu do tablic rozdzielczych prądu, wyłączników przeciwpożarowych, podręcznego sprzętu i urządzeń gaśniczych, urządzeń sterujących i wyjść ewakuacyjnych,
- p) Sprawdzanie po zakończeniu pracy czy wszystkie pomieszczenia zostały uporządkowane, urządzenia wyłączone, czy nie występują możliwości zaistnienia pożaru.
- q) Bieżące usuwanie z obiektu (pomieszczeń) zbędnych materiałów i opakowań lub przechowywanie ich w osobnym, przystosowanym do tego celu pomieszczeniu.
- r) Bezwzględne przestrzeganie zakazu wrzucania niedopałków papierosów do koszy wykonanych z materiałów palnych i innych pojemników przeznaczonych na odpady materiałów palnych.
- s) Poddawanie hydrantów wewnętrznych corocznym przeglądom połączonym z próbą wydajności i ciśnienia,
- t) Okresowe (zgodne z DTR) sprawdzanie stanu technicznego i sprawności działania opraw oświetlenia awaryjnego.
- u) Pełna realizacja bieżących i okresowych – wynikających z dokumentacji techniczno – ruchowych i instrukcji eksploatacyjnych przeglądów, badań i konserwacji instalacji i urządzeń gaśniczych, sygnalizacyjno – alarmowych, oddymiających itp. oraz odpowiednie ich dokumentowanie.
- v) Wprowadzenie i wyegzekwowanie bezwzględnego zakazu posiadania w obiekcie butli z gazami oraz zakazu eksploatacji urządzeń zasilanych gazem płynnym.

2. Zmiany w zagospodarowaniu obiektu

Użytkowanie poszczególnych obiektów na terenie Targowiska powinno być realizowane w sposób zgodny z założeniami projektowymi. Wszelkie zmiany w tym zakresie mogą być dokonywane jedynie po dostosowaniu pomieszczeń do nowych funkcji i przeznaczenia, w tym również do wymagań ochrony przeciwpożarowej. Każda koncepcja zmiany zagospodarowania obiektu (zaliczony do kategorii ZL I) w szczególności wpływająca na zagrożenie pożarowe, warunki ewakuacyjne itp. winna uzyskać pozytywną opinię rzeczoznawcy ds. zabezpieczeń przeciwpożarowych. Dotyczy to przede wszystkim adaptacji i zmian ingerujących w układ komunikacyjny obiektu, a także innych z uwagi na możliwość ograniczenia poprzez dokonane zmiany skuteczności zastosowanych systemów zabezpieczających.

Warunki powyższe powinny być zawarte w umowach o dzierżawę/ najem powierzchni.

3. Składowanie materiałów i towarów. Organizacja ekspozycji

Ponieważ Targowisko nie posiada typowego zaplecza magazynowego, towary, opakowania itp. materiały składowane są w stosunkowo małych powierzchniowo stanowiskach handlowych. Zbędne materiały palne powinny być na bieżąco usuwane, przy czym zabronione jest ich składowanie przy ścianach budynków Targowiska.

W obiektach na terenie Targowiska zabrania się przechowywania gazów palnych, za wyjątkiem gazu płynnego oferowanego do sprzedaży w postaci zapalniczek. Towar taki powinien być dostarczony bezpośrednio na stoiska handlowe, bez składowania / magazynowania.

Przy organizowaniu stanowisk handlowych i ekspozycyjnych należy przestrzegać następujących zasad:

- zabronione jest stosowanie w tym celu materiałów, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne i intensywnie dymiące,
- stałe elementy dekoracyjne, tablice reklamowe, elementy wykończenia wnętrz, materiały zastosowane do organizacji i wystroju stanowiska handlowego lub ekspozycyjnego, powinny być wykonywane z materiałów niepalnych, niezapalnych lub trudno zapalnych,
- zabronione jest ustawianie eksponatów wystawowych i elementów dekoracyjnych na drogach i przejściach komunikacyjnych w sposób mogący utrudnić ewakuację ludzi,
- elementy ekspozycji i dekoracji nie mogą zastawiać lub ograniczać dostępu do:
  - wyjść ewakuacyjnych
  - urządzeń przeciwpożarowych,
  - elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
  - stanowisk ze sprzętem gaśniczym
- elementy ekspozycji i dekoracji nie mogą utrudniać dostrzeżenia znaków wskazujących kierunki ewakuacji, jak również zasłaniać opraw oświetlenia ewakuacyjnego.

VII. Organizacja i warunki ewakuacji oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania

1. Techniczne warunki ewakuacji

Opuszczenie Targowiska na wypadek pożaru umożliwiają alejki komunikacyjne rozmieszczone w taki sposób, że praktycznie z każdego miejsca w Targowiska ewakuacja możliwa jest co najmniej w 2 kierunkach.

Alarmowanie oraz informacje dotyczące ewakuacji przekazywane są na terenie Targowiska donośnym głosem.

2. Organizacja i przebieg ewakuacji

Ewakuacja oznacza szybkie opuszczenie Targowiska przez klientów i personel w warunkach zagrożenia. Istotą bezpiecznej i sprawnej ewakuacji jest rozpoczęcie jej w odpowiednim momencie i w sposób odpowiednio zorganizowany. Powyższe decyduje o konieczności właściwego przygotowania personelu i użytkowników obiektu do realizacji tego zadania.

Zakłada się, że w tym samym czasie może powstać tylko jedno źródło pożaru lub innego zagrożenia (świeca, dym, gaz itp.). Ewakuacja może nastąpić samorzutnie po wykrzyku pożaru (innego zagrożenia) lub po jej zarządzeniu.

W sytuacji wystąpienia zagrożenia, które powoduje konieczność przeprowadzenia ewakuacji ludzi z Targowiska decyzję o jej rozpoczęciu podejmuje jego personel. Decyzję taką może, a nawet powinien podjąć również na podstawie własnej oceny sytuacji i stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia przebywających na terenie Targowiska ludzi każdy z pracowników lub stałych użytkowników.

Powinno to bezwzględnie nastąpić w przypadku:

- pożaru zainicjowanego na któryś ze stoiska handlowych,
- zauważenia dymu rozprzestrzeniającego się po Targowisku bez możliwości ustalenia jego źródła oraz w każdej innej sytuacji stwarzającej realne prawdopodobieństwo rozprzestrzenienia się pożaru w sposób zagrażający życiu i zdrowiu przebywających na targowisku ludzi.

W takich przypadkach należy podjąć następujące działania:

- natychmiast powiadomić donośnym głosem personel i osoby znajdujące się w niebezpiecznej strefie o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji,
- zaalarmować jednostkę ratowniczo – gaśniczą Państwowej Straży Pożarnej w Tychach.

W trakcie prowadzonej ewakuacji liczyć należy się z nieracjonalnym zachowaniem ludzi, którzy poddani silnemu stresowi mogą ulec panice, uciekać w popłochu trując słabszych, chować się w różnych zakamarkach itp. Personel w każdym momencie akcji powinien być przygotowany na takie przypadki i potrafić je rozwiązać.

Ewakuację można zakończyć wyłącznie po upewnieniu się, że na Targowisku nikt już nie pozostał.

Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej bezwzględnie podporządkować należy się poleceniom dowodzącego jednostkami strażaka.

3. Wskazania ogólne dla osób organizujących ewakuację

Procesowi spalania towarzyszy wydzielanie się ciepła i znacznej ilości dymu, który ogranicza pole widzenia, utrudnia oddychanie i wywołuje objawy paniki:

- badania wykazały, że w pomieszczeniach zbiorowego użytkowania temperaturę niebezpieczną dla życia i zdrowia człowieka (60 - 70 °C) osiąga się w czasie kilku minut od momentu powstania pożaru,
- zadymienie utrudniające oddychanie i ograniczające pole widzenia występuje z reguły po 6 - 8 minutach,
- dym nie napotykając na skuteczne oddzielenia wydostaje się poza pomieszczenie objęte pożarem i poprzez niewydzielone drogi komunikacyjne, otwory, itp. Wypełnia całą strefę, przy dużych kubaturach dymowi nie towarzyszy z reguły wysoka temperatura,
- w skupiskach gdzie przebywają osoby postronne dym i ogień łatwo wywołują objawy paniki ogarniającej wszystkich lub większość ewakuowanych zmniejszając przepustowość wyjść ewakuacyjnych a tym samym szybkość ewakuacji,
- osoby ogarnięte paniką zachowują się nieracjonalnie, nie reagują na polecenia, trącają słabszych, napierają na wyjścia ewakuacyjne i je blokują,
- zdarza się, że osoba ogarnięta paniką ignoruje oznakowania prowadzące do wyjścia ewakuacyjnego odłącza się od grupy i podąża w innym niż należy kierunku,
- panikę należy starać się opanować poprzez perswazję, rzeczową i spokojną informację o zagrożeniu oraz zdecydowane działania ratowniczo - gaśnicze.

4. Wskazania dla ewakuowanych:

- zaalarmowani o zagrożeniu pożarowym winni zachować spokój i podporządkować się poleceniom organizujących ewakuację,
- jeżeli nie znamy rozkładu dróg ewakuacyjnych (alejek, korytarzy) i miejsc usytuowania wyjść ewakuacyjnych podążajmy w jednym z obranych kierunków starając się dostrzec znaki ewakuacyjne kierujące nas do wyjścia ewakuacyjnego,
- pamiętajmy, najniższe temperatury i zadymienie panują tuż nad podłogą, odcinki o dużym zadymieniu pokonujemy czołgając się,
- zwilżenie odzieży, parasol wodny uchroni nas przed działaniem wysokich temperatur,
- produkty spalania są trujące (tlenek węgla, fosgen, chlorowodór), to najczęściej nie temperatura lecz brak tlenu trujące substancje powalają nas z nóg, starajmy się jak najszybciej opuścić zadymioną przestrzeń.

Jeżeli pożar odciął nas od dróg ewakuacyjnych i zostaliśmy w jednym z pomieszczeń nie popadajmy w panikę lecz :

- uszczelnijmy przy użyciu zwilżonych zasłon itp. materiałów drzwi i inne otwory, którymi może przedostawać się dym,

- otwórzmy okno i wzywajmy pomocy, sprawdzimy czy w pomieszczeniu nie ma odpowiedniej linki, większej ilości zasłon itp., po których w sytuacji krytycznej moglibyśmy przez okno opuścić zagrożone pomieszczenie.

5. Sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi

Ponieważ na Targowisku nie przebywa jednocześnie ponad 50 pracowników i stałych użytkowników, nie ma obowiązku przeprowadzać co najmniej raz na 2 lata praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu. Nie mniej jednak nie ma przeciwwskazań żeby takich ćwiczeń nie organizować.

O terminie przeprowadzenia ćwiczeń należy powiadomić Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Tychach, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Cel ćwiczebnych alarmów ewakuacyjnych?

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji ma na celu ocenę przygotowania obiektu do sytuacji rzeczywistego zagrożenia. Ćwiczenia należy przeprowadzać w czasie, gdy obiekt normalnie funkcjonuje, a na jego terenie przebywa pełna, wynikająca z codziennego użytkowania liczba ludzi.

Uwaga!

Jako praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji (alarm ćwiczebny) nie mogą być traktowane inne (np. fałszywe) alarmy, w wyniku których taką ewakuację musiano przeprowadzić.

Jak przygotować ćwiczenia ?

Właściwe przygotowanie ćwiczenia wymaga powołania zespołu osób, którego część podczas przeprowadzania ćwiczenia otrzyma funkcje obserwatorów, dlatego wskazane jest, aby w miarę możliwości byli to pracownicy związani na co dzień z obsługą infrastruktury obiektu. Obserwatorom należy przydzielać ściśle określone obszary obiektu, w których pełnić będą wyznaczoną rolę. Ponadto w skład zespołu, oprócz osób reprezentujących kierownictwo, powinni wejść: pracownik ochrony, elektryk oraz pracownik (lub pracownicy) odpowiedzialny za sprawy bhp i przeciwpożarowe.

Dogodny moment do ćwiczeń?

Pierwszą i nadrzędną zasadą praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji jest przeprowadzenie jej w najmniej spodziewanym dla użytkowników momencie.

W celu maksymalnego ograniczenia dezorganizacji pracy ćwiczebny alarm ewakuacyjny można przeprowadzić w kilka minut po rozpoczęciu lub na kilka minut przed zakończeniem pracy obiektu.

Pierwsze ćwiczenia można poprzedzić odprawami z kierownictwem obiektu, a także przekazaniem niezbędnych informacji pracownikom i stałym użytkownikom o planowanym ćwiczeniu. W ramach kolejnych okresowych ćwiczeń należy wprowadzać elementy zaskoczenia, nie informując wcześniej pracowników i stałych użytkowników o planowanych ćwiczeniach.

W trakcie ćwiczenia wskazane jest również wyłączenie dopływu energii elektrycznej za pomocą przeciwpożarowego wyłącznika prądu. Zanik energii elektrycznej pozwoli sprawdzić działanie np.

oświetlenia ewakuacyjnego oraz w pewien sposób przygotuje opuszczające obiekt osoby do ewakuowania się w odbiegających od normalności warunkach. Jeżeli obiekt dysponuje odpowiednimi możliwościami, można ćwiczenia wzbogacić o tzw. elementy pozoracji, polegające np. na zadymieniu fragmentu budynku. Należy jednak pamiętać, że użyte do pozoracji środki muszą być stosowane bardzo rozważnie i w całkowicie bezpieczny dla ludzi sposób.

Jakie są zadania obserwatorów?

Bezpośrednio przed planowanym rozpoczęciem ćwiczenia obserwatorzy powinni udać się do wyznaczonych wcześniej punktów i od momentu ogłoszenia alarmu dokładnie monitorować rozwój wydarzeń.

Obserwatorzy powinni zwrócić uwagę na następujące elementy ćwiczenia:

- czy sygnał o ewakuacji dotarł do wszystkich ludzi przebywających w monitorowanym przez nich obszarze,
- czy wszyscy pracownicy natychmiast przerwali pracę i rozpoczęli ewakuację,
- czy ewakuacja odbywała się zgodnie z wyznaczonymi drogami i kierunkami,
- czy w monitorowanym obszarze zadziałały wszystkie urządzenia techniczne i przeciwpożarowe służące do zapewnienia bezpieczeństwa ludzi przebywających w obiekcie.

Ponadto obserwatorzy powinni:

- odnotować czas, w jakim opuszczono monitorowany przez nich obszar,
- odnotować wszelkie zauważone nieprawidłowości,
- sporządzić wykaz osób, które nie zastosowały się do polecenia ewakuacji, przystąpiły do niej w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób tę ewakuację utrudniały lub zakłócały.

Osoby, które nie opuściły budynku mimo ogłoszenia jego ewakuacji albo czyniły to w sposób opieszły lub w jakikolwiek sposób tę ewakuację utrudniały lub zakłócały, powinny złożyć wyczerpujące wyjaśnienie o powodach swojego postępowania. W przypadku, gdy wyjaśnienia te nie mają żadnej racjonalnej podstawy, w stosunku do takich osób powinny być wyciągnięte surowe konsekwencje.

Jak dokumentować ćwiczenia?

Praktyczne sprawdzenie warunków ewakuacji jest obowiązkiem wynikającym z § 17 ust. 1 Rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2023 r. poz. 822 z późn. zm.), dlatego Kierownictwo obiektu powinno właściwie udokumentować fakt przeprowadzenia takiego ćwiczenia, aby w każdej chwili móc udowodnić go przed kontrolującym obiekt funkcjonariuszem Państwowej Straży Pożarnej.

Właściwie sporządzona dokumentacja stanowi cenny materiał porównawczy przy ocenie podobnych ćwiczeń prowadzonych w przyszłości i powinna zawierać:

- datę i godzinę przeprowadzonego ćwiczenia ewakuacyjnego,
- informację o sposobie ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego,

- liczbę ewakuowanych osób wraz ze wskazaniem, jaki ta liczba stanowi stosunek procentowy do pełnej, zakładanej liczby osób przebywających w obiekcie,
- czas ewakuacji poszczególnych kondygnacji i części obiektu,
- czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia budynku przez główne strumienie ludzi,
- całkowity czas ewakuacji całego obiektu mierzony od momentu ogłoszenia alarmu do chwili opuszczenia go przez wszystkich użytkowników (z wyjątkiem pracowników ochrony i osób prowadzących ćwiczenie),
- wnioski podsumowujące ćwiczenie, obejmujące m.in.:
  - ocenę drożności i równomierności rozłożenia natężenia strumieni ludzi na głównych drogach ewakuacyjnych, zasięg słyszalności komunikatów ogłoszenia alarmu, ocenę skuteczności ogłaszanego alarmu, ocenę stanu zadziałania wszystkich związanych z ćwiczeniem urządzeń technicznych i przeciwpożarowych,
  - wszystkie zauważone nieprawidłowości, jeżeli takie wystąpiły,
  - zamierzenia, które należy przedsięwziąć, aby wyeliminować stwierdzone nieprawidłowości, a tym samym poprawić warunki ewakuacji ludzi z obiektu,
  - kopię pisma adresowanego do Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Tychach, w którym zgłoszono zamiar przeprowadzenia ćwiczeń.

VIII. Zasady postępowania na wypadek pożaru

1. W każdym przypadku zauważenia jakichkolwiek znamion pożaru (płomienie dym, śwąd, itp.) należy zawiadomić o tym kierownika obiektu lub osobę zastępującą go, osoby znajdujące się w strefie bezpośredniego zagrożenia jak również w każdy możliwy sposób Jednostkę Ratowniczo Gaśniczą Państwowej Straży Pożarnej w Tychach za pośrednictwem Wojewódzkiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Katowicach – **tel. 998** lub **112**.
2. Wyznaczone wcześniej osoby dokonują rozpoznania sytuacji składając meldunek właścicielowi obiektu lub osobie zastępującej go, który podejmuje decyzję o dalszych działaniach. Jeżeli źródło ognia zostało zlokalizowane należy podjąć próbę jego likwidacji przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego.
3. W przypadku niepowodzenia lub objęcia ogniem większej powierzchni i dalszego rozprzestrzeniania się pożaru, zwłaszcza w sposób zagrażający bezpieczeństwu ludzi przebywających w budynku, a także w każdej innej sytuacji opisanej w punkcie V.2. niniejszej instrukcji należy równocześnie z prowadzoną akcją gaśniczą rozpocząć ewakuację osób przebywających w obiekcie.
4. Wyznaczony przez kierownika akcji pracownik czeka na straż pożarną oraz informuje o sytuacji dowódcę przybyłych na teren jednostek. Po przybyciu jednostek Państwowej Straży Pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowodzącego tymi jednostkami strażaka oraz udzielać mu wszechstronnej pomocy i informacji.

IX. Instrukcja alarmowa na wypadek powstania pożaru

ALARMOWANIE

1. Każdy kto zauważył pożar lub inne zagrożenie lub uzyskał informację o pożarze (innym zagrożeniu) obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:
  - a) współpracowników, osoby znajdujące się w strefie zagrożenia,
  - b) **Państwową Straż Pożarną za pośrednictwem Wojewódzkiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Katowicach – tel.112 lub 998**
  - c) Właściciela – zarządzającego obiektem.
2. Zachować spokój i nie dopuścić do paniki.
3. Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze strażą wyraźnie podać:
  - gdzie się pali - dokładny adres, nazwa obiektu, piętro, itp.
  - co się pali - (np. pali się boks handlowy w sali sprzedażowej)
  - czy istnieje zagrożenie życia ludzi
  - swoje imię i nazwisko oraz nr telefonu, z którego się mówi.

UWAGA: Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie zgłoszenia.

W razie potrzeby (nieszczęśliwy wypadek lub awaria) alarmować:

✓ POGOTOWIE RATUNKOWE	tel. 999 lub .....
✓ POLICJĘ	tel. 997 lub .....
✓ POGOTOWIE ENERGETYCZNE	tel. 991 lub .....
✓ POGOTOWIE WOD.-KAN.	tel. 994 lub .....

AKCJA RATOWNICZO - GAŚNICZA

1. Równocześnie z alarmowaniem Straży Pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo - gaśniczej przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego.
2. Do czasu przybycia Straży Pożarnej, kierownictwo akcji przejmuje właściciel-zarządca obiektu, a w przypadku jego nieobecności zastępujący go pracownik.
3. Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo- gaśniczej powinna pamiętać, że:
  - a) w pierwszej kolejności należy przeprowadzić ratowanie zagrożonych ludzi,
  - b) wyłączyć dopływ energii elektrycznej,
  - c) nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem (stosować gaśnice proszkowe lub śniegowe),
  - d) usunąć z zasięgu ognia wszystkie materiały palne, cenne urządzenia, dokumenty, itp.,
  - e) nie otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien do pomieszczenia ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia.

ZABEZPIECZENIE POGORZELISKA

Właściciel (osoba wyznaczona) / zarządzający / użytkownik - odpowiedzialny jest za:

- zabezpieczenie miejsca pożaru, wystawienie posterunku pogorzelowego celem uniknięcia pożaru wtórnego lub nieszczęśliwego wypadku,
- przystąpienia do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działania komisji powołanej do ustalenia przyczyny i okoliczności pożaru po uzyskaniu zezwolenia organów Policji.

UWAGI KOŃCOWE

Art. 9 Ustawy z dnia 24.08.1991 r o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity w Dz. U. z 2024 r. poz. 275 z późn. zm.) - **kto zauważy pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenie, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz: centrum powiadamiania ratunkowego lub jednostkę ochrony przeciwpożarowej albo Policję.**

X. Wskazania w zakresie bezpieczeństwa pożarowego dla pracowników i użytkowników Targowiska Miejskiego w Tychach

Na terenie Targowiska Miejskiego zabrania się wykonywania czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności:

1. Używania ognia otwartego i palenia tytoniu w strefach zagrożonych pożarem, a przede wszystkim w salach sprzedażowych i zapleczach poszczególnych stoisk. Palenie tytoniu dozwolone jest wyłącznie na zewnątrz obiektu oraz w oznaczonej odpowiednio palarni.
2. Rzucania niedopalków papierosów i zapalek do pojemników na odpady palne.
3. Przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury powyżej 100 ° C i linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowej.
4. Użytkowania wszelkiego rodzaju elektrycznych urządzeń grzewczych bez zgody właściciela obiektu oraz bez zachowania podstawowych warunków ochrony przeciwpożarowej i wskazań producenta.
5. Stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki.
6. Instalowania opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznej, jak: wyłączniki, przełączniki, gniazda wtykowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
7. Eksploatowania urządzeń i instalacji, których nieprawidłowy stan techniczny może przyczynić się do powstania pożaru.
8. Dokonywania samodzielnych, niefachowych napraw urządzeń i instalacji mających wpływ na bezpieczeństwo pożarowe.
9. Eksploatowania urządzeń i instalacji niezgodnie z wymaganiami i wskazaniami producenta.

10. Prowadzenia prac pożarowo – niebezpiecznych bez uwzględnienia zasad określonych w niniejszej instrukcji oraz bez zgody właściciela budynku.
11. Składowania materiałów palnych w obrębie dróg i wyjść ewakuacyjnych.
12. Zawężania wewnętrznych dróg komunikacyjnych, a w szczególności składowania wszelkiego rodzaju przedmiotów i artykułów poza regałami i miejscami ekspozycyjnymi.
13. Zamykania wyjść ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający natychmiastowe ich otwarcie.
14. Uniemożliwiania lub ograniczania dostępu do:
  - podręcznego sprzętu gaśniczego i hydrantów wewnętrznych,
  - wyjść ewakuacyjnych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego itp.
  - urządzeń sterujących instalacjami zabezpieczającymi.Do ww. urządzeń i sprzętu winien być zachowany dostęp o szerokości nie mniejszej niż 1 m.
15. Używania sprzętu przeciwpożarowego do celów nie związanych z gaszeniem pożaru.
16. Przechowywania w obiekcie materiałów wybuchowych, pirotechnicznych itp. oraz prowadzenia handlu tym asortymentem. Zakaz dotyczy również przechowywania butli z gazami oraz eksploatacji urządzeń zasilanych gazem płynnym.
17. Parkowania samochodów oraz składowania jakichkolwiek przedmiotów w sposób uniemożliwiający bądź utrudniający dojazd i dostęp do obiektów.

XI. Zasady zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych

Prace pożarowo niebezpieczne są to prace prowadzone przy użyciu ognia otwartego jak: spawanie, zgrzewanie, lutowanie, cięcie przy użyciu palników oraz wszelkiego rodzaju, czynności konserwacyjne, naprawcze lub remontowe prowadzone z użyciem gazów palnych, cieczy łatwo zapalnych itp.

O bezpieczeństwie robót decyduje fachowe przygotowanie prowadzących je brygad używanie odpowiednich narzędzi i stosowanie się do ustalonych sposobów zabezpieczenia.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo właściciel, zarządca obiektu oraz wykonawca jest zobowiązany:

- ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie , w którym prace będą wykonywane,
- ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,

Przy wykonywaniu prac należy przestrzegać następujących zasad:

- wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem,
- prace pożarowo niebezpieczne w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo

zapalnych cieczy lub gazów mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości,

- w miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,
- po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce , w którym prace były wykonywane oraz rejon przyległy,
- prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- właściciel - administrator obiektu przed rozpoczęciem prac jest obowiązany zapoznać osoby przewidziane do wykonywania i zabezpieczenia prac z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie prowadzenia prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
- sprzęt używany do wykonywania prac musi być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.

Ustalenia odnośnie zabezpieczeń sporządza się w formie protokołu wg załączonego wzoru stanowiącego załącznik.

Decyzja wydawana jest również na piśmie w formie zezwolenia wg załączonego wzoru.

Protokoły i wydane zezwolenia należy odnotować w książce prac pożarowo niebezpiecznych, którą winien prowadzić właściciel - administrator obiektu. Protokoły i zezwolenia należy opatrywać kolejnymi numerami.

Po zakończeniu prac należy przeprowadzić kontrolę obiektu w zakresie i terminach określonych w protokole w zależności od rodzaju i zakresu prac .

W przypadkach szczególnie skomplikowanych stwarzających duże zagrożenie pożarowe wskazane jest skorzystanie z usług specjalistów w zakresie profilaktyki przeciwpożarowej.

Powyższe ustalenia nie dotyczą przypadków remontów kapitalnych lub robót o dużym zakresie związanych z czasowym protokolarnym przekazaniem obiektu lub jego części wykonawcy robót. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo obiektu przejmuje wówczas wykonawca robót.

UWAGA: Żadne prace pożarowo - niebezpieczne realizowane przez poszczególnych użytkowników lub firmy obce prowadzące prace na ich zlecenie nie mogą zostać rozpoczęte bez uprzedniej akceptacji i zgody właściciela - administratora obiektu wyrażonej pisemnym zezwoleniem.

XII. Organizacja szkolenia przeciwpożarowego

Pracownicy oraz dzierżawcy/najemcy boksów handlowych i pawilonów powinni być zaznajomieni z podstawowymi przepisami przeciwpożarowymi, a zwłaszcza z zasadami postępowania na wypadek pożaru oraz organizacją ewakuacji.

Odpowiedzialnymi za przeszkolenie wszystkich osób zatrudnionych w obiekcie są:

- administrator w stosunku do dzierżawców/najemców poszczególnych części obiektu,
- dzierżawcy/najemcy pawilonów, boksów, pomieszczeń handlowych i usługowych w odniesieniu do zatrudnianych pracowników.

Obowiązujące formy szkolenia przeciwpożarowego pracowników to:

- Instruktaż wstępny,
- Szkolenie okresowe.

Instruktażowi wstępnemu poddawany winien być każdy pracownik bezpośrednio po przyjęciu do pracy. Osoba szkolona potwierdza fakt przeszkolenia podpisaniem stosownego oświadczenia, które włączyć należy do jego akt osobowych. Podstawą szkolenia winna być Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego.

Szkolenie okresowe prowadzić należy minimum raz na dwa lata i powinno być utrwaleniem nabytej wcześniej wiedzy.

Program szkolenia przeciwpożarowego powinien obejmować:

- zasady odpowiedzialności za bezpieczeństwo obiektu, organizację ochrony przeciwpożarowej w budynku,
- charakterystykę występujących w budynku lub pomieszczeniach zagrożeń (pożarowych i innych) w tym :
  - właściwości palnych materiałów występujących w obiekcie,
  - przyczyny powstawania pożarów i wybuchów,
  - możliwości i przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów, dymów, toksycznych produktów spalania itp.
- przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów,
- sposoby eliminacji zagrożenia pożarowego,
- przepisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej,
- zadania i obowiązki pracowników w zakresie zapobiegania pożarom,
- zadania i obowiązki pracowników w wypadku powstania pożaru,
- warunki prowadzenia ewakuacji osób i mienia,
- zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych.

Dokumentację ze szkoleń podstawowych i okresowych stanowią:

- program szkolenia,
- lista uczestników (z podpisami),

- oświadczenia pracowników o przeszkoleniu.

Kwalifikacje osób upoważnionych do prowadzenia szkoleń o tematyce przeciwpożarowej określa art. 4 ust. 2 b ustawy o ochronie przeciwpożarowej – osoby te powinny posiadać co najmniej wykształcenie średnie i ukończone szkolenie inspektorów ochrony przeciwpożarowej lub mieć tytuł zawodowy technika pożarnictwa lub uzyskać uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu technika pożarnictwa w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu regulowanego – technika pożarnictwa.

Szczegółowy zakres tematyczny i czas szkolenia należy całkowicie dostosować do występujących w obiekcie warunków i rozwiązań technicznych.

Oddzielny zakres programowy szkolenia należy przewidzieć dla pracowników firm obcych wykonujących prace na terenie pawilonów handlowych, zwłaszcza realizujących prace o charakterze remontowym i konserwacyjnym. Program i zasady szkolenia należy określać indywidualnie w poszczególnych przypadkach.

Wzór oświadczenia:

Tychy, dnia .....

.....
Imię i nazwisko

.....
stanowisko

OŚWIADCZENIE NR ...

/o przeszkoleniu przeciwpożarowym/

Oświadczam, że zostałem/am przeszkolony/a w zakresie ochrony przeciwpożarowej na obiekcie Targowiska Miejskiego w Tychach przy al. Bielskiej, a w szczególności znane mi są:

- wymagania ochrony przeciwpożarowej obowiązujące w budynku,
- postanowienia zawarte w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego,
- zasady i sposoby zapobiegania powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
- zasady alarmowania straży pożarnej,
- zasady postępowania na wypadek pożaru i prowadzenia ewakuacji,
- zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych w obiekcie.

"Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego" przyjmuję do wiadomości i zobowiązuje się przestrzegać jej postanowień.

.....
(podpis pracownika)

.....
(podpis przyjmującego oświadczenie)

Załącznik nr..... do Instrukcji
bezpieczeństwa pożarowego
Targowiska Miejskiego w Tychach
przy Al. Bielskiej

Tychy, dnia .....

OŚWIADCZENIE

o zapoznaniu się z „Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego” obowiązującą na Targowisku Miejskim w Tychach przy Al. Bielskiej.

Ja niżej podpisany/a jako Najemca..... oświadczam, że znane mi są postanowienia zawarte w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego Targowiska Miejskiego w Tychach przy Al. Bielskiej i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

Potwierdzam, że zapoznałem z wyżej wymienioną instrukcją wszystkich swoich zatrudnionych pracowników oraz innych podmiotów wykonujących pracę na rzecz Najemcy oraz zobowiązałem ich do jej przestrzegania.

Powyższe zasady przyjmuję do wiadomości i ścisłego przestrzegania.

.....
(podpis Najemcy)

.....
(podpis przyjmującego oświadczenie)

Tychy, dnia .....

XIII. Rozmieszczenie odręcznego sprzętu gaśniczego

Obiekty winny być wyposażone w podręczny sprzęt gaśniczy zwane dalej „sprzętem” w zależności od zagrożenia wybuchem, kategorii zagrożenia ludzi, wielkości obciążenia ogniowego oraz powierzchni.

Jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego nie mniej niż 2 kg (lub 2 dm³) winna przypadać na każde 100 m² powierzchni obiektu zaliczanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL I.

Rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego dobiera się w zależności od charakteru zagrożenia tj. do gaszenia pożaru danej grupy (A,B,C,D,F) stosować należy odpowiedni środek gaśniczy.

Tabliczka znamionowa (etykieta) ma wpisane symbole literowe oznaczające grupy pożarów, jakie możemy gasić przy użyciu danej gaśnicy.

Przy rozmieszczaniu sprzętu w obiektach należy kierować się następującymi zasadami:

- a) sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach do budynku i poszczególnych pomieszczeń, przejściach, holach i korytarzach,
- b) oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu winno być zgodne z PN,
- c) do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości min. 1 m,
- d) sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła,
- e) odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m.

Biorąc powyższe zasady pod uwagę stałe obiekty na terenie Targowiska Miejskiego należy wyposażić w gaśnice proszkowe GP 2, 4 i 6 ABC.

Załącznik Nr 2

.....
(nazwa przedsiębiorstwa)

..... dnia .....

**PROTOKÓŁ
PRZYGOTOWANIA I ZABEZPIECZENIA PRAC SPAWALNICZYCH**

Komisja w składzie:

1.	.....
2.	.....
3.	.....
4.	.....
(imię i nazwisko)	(stanowisko)

stwierdza, że przygotowanie miejsca wykonania prac spawalniczych, przedmiotu spawania oraz zabezpieczenie tych prac zostało dokonane zgodnie z poleceniami zawartymi w zezwoleniu Nr ..... na wykonanie prac spawalniczych.

Dodatkowe zalecenia komisji:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Podpisy komisji:

1. ....
2. ....
3. ....

KSIĄŻKA KONTROLI PRAC SPAWALNICZYCH.

Lp	Nazwa budynku, w pomieszczeniu, w którym wykonano spawanie	Data i godzina rozpoczęcia spawania oraz z polecenia, nr zezwolenia	Imiona i nazwiska spawaczy wyznaczonych do pracy.	Godzina przeprowadzenia kontroli toku prac spawalniczych oraz imię i nazwisko osoby kontrolującej.	Uwagi i polecenia wydane spawaczom w trakcie kontroli toku prac.	Data i godzina zakończenia prac spawalniczych	Data i godzina przeprowadzenia kontroli po prac spawalniczych	Imiona i nazwiska osób przeprowadzających kontrolę.	Podpisy osób przeprowadzających kontrolę.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Znaki ochrony przeciwpożarowej wg PN-92/N-01256/01

Lp.	Wzór graficzny	Znaczenie (nazwa) znaku
1.		Hydrant wewnętrzny
2.		Gaśnica
3.		Zestaw sprzętu pożarniczego
4.		Uruchamianie ręczne
5.		Telefon do użycia w stanie zagrożenia
6.		Alarmowy sygnalizator akustyczny
7.		Kierunek miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego

8.		Kierunek miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego
9.		Palenie tytoniu zabronione
10.		Zakaz używania otwartego ognia i palenia tytoniu
11.		Nie zastawiać
12.		Zakaz gaszenia wodą
13.		Drabina pożarowa

ZNAKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ PN EN ISO 7010:2012

I. ZNAKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ PN EN ISO 7010:2012	
	<p>Nazwa: Gaśnica Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się gaśnica</p>
	<p>Nazwa: Hydrant wewnętrzny Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się wąż pożarniczy</p>
	<p>Nazwa: Drabina pożarowa Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się drabina, którą można używać wyłącznie do gaszenia pożaru</p>
	<p>Nazwa: Zestaw sprzętu ochrony przeciwpożarowej Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się sprzęt pożarniczy</p>
	<p>Nazwa: Alarm pożarowy Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się przycisk alarmowy</p>
	<p>Nazwa: Telefon alarmowania pożarowego Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się telefon alarmowy</p>
	<p>Nazwa: Instalacja gaszenia gazem Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej baterii gaśniczej</p>
	<p>Nazwa: Wózek gaśniczy Funkcja: Wskazuje lokalizację gaśnicy na kółkach</p>

Znaki ochrony przeciwpożarowej wg PN-92/N-01256/02

Lp.	Wzór graficzny	Znaczenie (nazwa) znaku
1.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej (w lewo)
2.		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej (w prawo)
3.		Kierunek drogi ewakuacyjnej
4.		Wyjście ewakuacyjne
5.		Kierunek do wyjścia do drogi ewakuacyjnej schodami w dół w lewo
6.		Kierunek do wyjścia do drogi ewakuacyjnej schodami w dół w prawo
7.		Kierunek do wyjścia do drogi ewakuacyjnej schodami w górę w lewo
8.		Kierunek do wyjścia do drogi ewakuacyjnej schodami w górę w prawo
9.		Drzwi ewakuacyjne
10.		Drzwi ewakuacyjne
11.		Ciągnąć aby otworzyć

12.		Pchać aby otworzyć
13.		Kierunek drogi ewakuacyjnej
14.		Kierunek drogi ewakuacyjnej
15.		Stłuc aby uzyskać dostęp
16.		Przesunąć w celu otwarcia

Znaki bezpieczeństwa Ewakuacyjne wg PN EN ISO 7010:2011

Znaki bezpieczeństwa Ewakuacyjne wg PN EN ISO 7010:2011	
	<p>Nazwa: Wyjście ewakuacyjne (lewostronne)</p> <p>Funkcja: Oznaczenie drogi ewakuacyjnej do obszaru bezpiecznego Do podania informacji o kierunku stosowany jest znak uzupełniający ze strzałką (E005, E006)</p> <p style="text-align: center;"></p>
	<p>Nazwa: Wyjście ewakuacyjne (prawostronne)</p> <p>Funkcja: Oznaczenie drogi ewakuacyjnej do obszaru bezpiecznego Do podania informacji o kierunku stosowany jest znak uzupełniający ze strzałką (E005, E006)</p> <p style="text-align: center;"></p>
	<p>Funkcja: Do wyznaczania kierunku ewakuacji (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90st. w stosunku do pionu. <u>Znak ten ma zastosowanie wyłącznie jako znak uzupełniający.</u> Przykłady stosowania znaku:</p> <p style="text-align: center;"></p>
	<p>Nazwa: Strzałka o nachyleniu 45st. kierunek ewakuacji</p> <p>Funkcja: Do wyznaczania kierunku ewakuacji (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90st. w stosunku do 45st. <u>Znak ten ma zastosowanie wyłącznie jako znak uzupełniający.</u> Przykłady stosowania znaku:</p> <p style="text-align: center;"></p>
	<p>Nazwa: Miejsce zbiórki do ewakuacji</p> <p>Funkcja: Oznaczenie bezpiecznego punktu zbiórki do ewakuacji</p>
	<p>Nazwa: Miejsce zbiórki do ewakuacji dla inwalidów</p> <p>Funkcja: Wskazuje lokalizację tymczasowej strefy bezpieczeństwa (kryjówki) dla oczekujących pomocy, którzy nie mogą korzystać ze schodów w przypadku ewakuacji</p>
	<p>Nazwa: Okno ewakuacyjne z drabiną ewakuacyjną</p> <p>Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się okno ewakuacyjne z zamontowaną drabiną</p>
	<p>Nazwa: Okno ewakuacyjne</p> <p>Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się okno ewakuacyjne, dzięki któremu służby ratunkowe mogą ratować ludzi za pomocą drabiny</p>

Znaki Środków Ewakuacji PN EN ISO 7010:2011

	<p>Nazwa: Słuc aby uzyskać dostęp Funkcja: Oznaczenie pokrywy, którą należy słuc w celu uzyskania dostępu do klucza otwierającego wyjście ewakuacyjne</p>
	<p>Nazwa: Przekręcić aby otworzyć Funkcja: Informuje, iż należy przekręcić klamkę drzwi bezpieczeństwa w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara, aby drzwi się otworzyły</p>
	<p>Nazwa: Przekręcić aby otworzyć Funkcja: Informuje, iż należy przekręcić klamkę drzwi bezpieczeństwa w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara, aby drzwi się otworzyły</p>
	<p>Nazwa: Pchać aby otworzyć drzwi (lewe) Funkcja: Wskazuje, iż po naciśnięciu drzwi otwierają się na lewo</p>
	<p>Nazwa: Pchać aby otworzyć drzwi (prawe) Funkcja: Wskazuje, iż po naciśnięciu drzwi otwierają się na prawo</p>
	<p>Nazwa: Przesuń drzwi w prawo aby otworzyć Funkcja: Wskazuje kierunek, w którym otwierają się drzwi przesuwne</p>
	<p>Nazwa: Przesuń drzwi w lewo aby otworzyć Funkcja: Wskazuje kierunek, w którym otwierają się drzwi przesuwne</p>
	<p>Nazwa: Drzwi otwierają się przez pociągnięcie z lewej strony Funkcja: Wskazuje, że drzwi otwiera się pociągając je z lewej strony</p>
	<p>Nazwa: Drzwi otwierają się przez pociągnięcie z prawej strony Funkcja: Wskazuje, że drzwi otwiera się pociągając je z prawej strony</p>

ZNAKI BEZPIECZEŃSTWA
Techniczne środki przeciwpożarowe wg PN-N-01256-4:1977

Lp.	Wzór graficzny	Znaczenie (nazwa) znaku	Zastosowanie
1.		Przeciwpożarowy wyłącznik prądu	W obiektach do oznaczenia wyłącznika odcinającego dopływ prądu do wszystkich obwodów zasilających instalację, których funkcjonowanie jest niezbędne podczas pożaru
2.		Kurek główny instalacji gazowej	W obiektach do oznaczania miejsca zainstalowania kurka głównego instalacji gazowej
3.		Przeciwpożarowy zbiornik wodny	Do oznaczenia przeciwpożarowego zbiornika wodnego; na znaku dodatkowym możliwość umieszczenia cech charakterystycznych takich, jak: pojemność zbiornika, jego głębokość itp.
4.		Hydrant zewnętrzny	Do oznaczenia miejsca hydrantu zewnętrznego, wodnego, pianowego, podziemnego lub naziemnego

5.	 	Droga pożarowa	Do oznaczania zewnętrznych dróg dojazdowych dla prowadzących akcję pożarniczą
6.	 	Drzwi przeciwpożarowe. Zamykać! Kierunek drogi ewakuacyjnej w lewo	Do oznaczenia drzwi znajdujących się w ścianach oddzielenia przeciwpożarowego
7.	 	Otwieranie klap przeciwpożarowych	Oznaczenie miejsca usytuowania urządzenia do otwierania klap przeciwpożarowych w celu przywrócenia drożności przewodu wentylacyjnego
8.	 	Uruchamianie klap dymnych	Do oznaczenia urządzeń uruchamiających klapy dymowe
9.	 	Przyłącze półstałego urządzenia gaśniczego	Do oznaczenia miejsc przyłącza półstałego urządzenia gaśniczego

10.		Miejsce zbiórki do ewakuacji	Do oznaczenia miejsca zgrupowania ludzi podczas ewakuacji
11		Rękaw ratowniczy	Do oznaczenia lokalizacji wejścia do rękawa ratowniczego
12		Klucz do wyjścia ewakuacyjnego	Do oznaczenia lokalizacji klucza przy drzwiach ewakuacyjnych zamykanych na klucz; znak dodatkowy należy uzupełnić konkretną lokalizacją klucza

KARTA AKTUALIZACJI INSTRUKCJI

ZAKTUALIZOWANO DNIA (autor aktualizacji)	ZAKRES AKTUALIZACJI

GAŚNICA PROSZKOWA

w razie pożaru należy:

1. Zdjąć gaśnicę z wieszaka.

2. Podbiec z gaśnicą
w kierunku ognia.

3. W pobliżu ognia
uruchomić gaśnicę przez
wyciągnięcie zawlecзки
i naciśnięcie dźwigni.

4. Strumień proszku
skierować w ogień,
naciskając przycisk.

Uwaga! Przy gaszeniu urządzeń elektrycznych
zachować odstęp minimum 1 m.

Tychy, dnia 23 września 2024 r.

UCHWAŁA nr 18/S/2024

Zarządu

z dnia 23.09.2024 r.

w sprawie aktualizacji Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektów administrowanych przez Spółkę „Śródmieście”

Działając na podstawie art. 201 § 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 18 z późn.zm.) oraz § 17 ust. 4 umowy Spółki i § 12 i § 13 Regulaminu Zarządu Śródmieście Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach,, uchwala się, co następuje:

§ 1

- Niniejszym wprowadza się aktualizację Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektów administrowanych przez „Śródmieście” Sp. z o.o., tj:
  - Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego dla Targowiska Miejskiego w Tychach przy al. Bielskiej.
  - Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego Hali Targowej Tyskie Hale Targowe (hala główna wraz z przybudowanymi pawilonami zewnętrznymi B i G) w Tychach przy al. Piłsudskiego 8.
  - Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego dla Budyńku Biurowo-Uługowego w Tychach przy al. Piłsudskiego 12.
  - Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego Pawilonów Handlowych Zewnętrznych „F” (część A i B), C, D, H, I na terenie Tyskich Hal Targowych w Tychach przy al. Piłsudskiego 8.
- Tekst jednolity obejmujący aktualne brzmienie powyższych Instrukcji stanowi kolejno Załącznik nr 1, 2, 3 i 4 do Uchwały.
- Wszelkie uchwały i wcześniejsze regulacje w zakresie Instrukcji zostają uchylone i przestają obowiązywać.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi ds. Nieruchomości i Inwestycji oraz Kierownikom Obiektów w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem zasad określonych w Instrukcjach, nad którymi sprawują nadzór zarządczy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

PREZES ZARZĄDU

Katarzyna Ptak – Prezes Zarządu - .....

Katarzyna Ptak

ADWOKAT
Michał Kus